

आ. व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम

सभा सदस्यज्यूहरु,

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न, लोकतन्त्रका लाभहरूको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई आत्मासाथ गर्दै स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न, र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्दै चैनपुर नगरबासिहरूको चाहानालाई मध्यनजर गर्दै सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य मान्यताको सम्मान, मानव अधिकारको संरक्षण र सुशासन कायम गर्नका लागि देशले लिएको **गन्तव्यलाई** आत्मसात गर्दै चैनपुर नगरपालिकाले लिएको **“कृषि, पर्यटन र व्यापार: सुरक्षित समृद्ध नगरको आधार”** दीर्घकालिन सोच पूरा गर्ने तर्फ प्रतिबद्ध रही यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु। यस महत्वपूर्ण घडीमा नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियहित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाको लागि विभिन्न समयमा भएका आन्दोलनहरूमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण व्यक्त गर्दछु। २०८० आषाढ २ गते मध्यरातमा आएको अविरल वर्षाको कारण चैनपुर नगरपालिका क्षेत्रमा पर्ने हेवा खोला, पिलुवा खोला र सभा खोलामा आएको बाढीका कारण ज्यान गुमाउनु हुने नागरिक महानुभावप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्दै शोक सन्तब्ध परिवार जनमा हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछु।

अहिले देश **समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली**को राष्ट्रिय अभिभाराकासाथ विकास र समृद्धिका अग्रगामी अभियानमा अग्रसर भएकोले स्थायी शान्ति, स्थिरता, सुशासन र दिगो विकासका प्रतिफलहरू नगरवासी सामु यस सम्मानित सभा मार्फत जानकारी गराउन चाहान्छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा यस चैनपुर नगरभित्र विभिन्न जातजाती धर्म सम्प्रदायका मानिसहरू फरक भौगोलिक धरातलमा बसोबास गरेको अवस्था छ। यद्यपि, हाम्रो संरचनागत, कानूनी र आर्थिक अवस्थाका आधारमा चैनपुर नगरपालिकाको वडा समितिहरू, विषयगत समितिहरू, बजेट तथा योजना तर्जुमा समितिको परामर्श समेतको आधारमा नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा पेश गर्ने अनुमति चाहान्छु। यस नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गर्दा दिगो विकास लक्ष्यहरूसँग सामन्जस्य हुने गरि कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरिएको यहाँहरू सामु अवगत गराउँन चाहान्छु।

सभा सदस्यज्यूहरु,

अब म यस नगरपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका आधारहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, सङ्घ तथा प्रदेशले जारी गरेका नीति, मापदण्ड तथा कानून, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण ऐन, २०७४ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, आर्थिक कार्यविधि तथा उत्तरदायित्व ऐन, २०७६, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट दिगदर्शन, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले गरेका प्रतिवद्धता सन्धि सम्झौता, बजेटको सिद्धान्त, उद्देश्य र प्राथमिकता, बजेट तर्जुमाका विगतका परिपाटीहरु नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका प्रमुख आधारहरु हुन । त्यसैगरी स्थानीय तहका क्षेत्रगत नीति, पन्ध्रौं पञ्च वर्षिय योजना, नगरपालिकाको आवधिक योजना, विकासका समसामायिक मुद्दाहरु, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास नीति, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरणमैत्री स्थानीय शासन, उर्जा संकटको व्यवस्थापन लगायतका दस्तावेजले यो नीति तथा कार्यक्रम निर्माणको क्रममा मध्यनजर गरिएको छ । विभिन्न राजनैतिक दलहरु, संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरु, नागरिक समाज, लक्षत वर्ग, शिक्षक बुद्धिजिवी लगायत सम्पूर्ण नगरबासी आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरु एवं संचार माध्यम, बौद्धिक वर्गहरुको राय, सल्लाह, सुझाव र विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रममा गरिएका प्रतिवद्धताहरुलाई नीति निर्माणको आधारको रूपमा लिएको छु ।

अब म चैनपुर नगरपालिकाको दूरदृष्टि तथा लक्ष्य प्रस्तुत गर्दछु ।

दूरदृष्टि (Vision) :

“कृषि, पर्यटन र व्यापार : सुरक्षित समृद्ध नगरको आधार”

लक्ष्य (Mission) :

कृषि, उद्योग, पर्यटन र व्यापारको माध्यमबाट रोजगारी श्रृजना गरी आगामी १२ वर्ष भित्र कोशी प्रदेशको नमूना नगरपालिका बनाउने ।

सभा सदस्यज्यूहरु,

आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि नीति तथा कार्यक्रमहरु :

अब म क्षेत्रगत विकासका नीतिहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

१. आर्थिक विकास

१.१. कृषि तथा पशु पंन्छीपालन

(क) कृषि सेवा:

- कोही भोकै पर्देनन् कोही भोकै मर्देनन् को नारालाई आत्मसाथ गरी नगरले नीति तथा कार्यक्रम अगाडि बढाउने छ ।
- परम्परागत कृषि पेशालाई व्यवसायिक कृषि तर्फ विकसित गर्न क्षमता अभिवृद्धि तालिम कार्यक्रम, कृषि यान्त्रिकरण, प्रविधि हस्तान्तरणलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- तरकारी अन्नबाली, फलफूल खेतीको प्रवर्धन गर्दै जडीबुटी, अलैंची, चिया तथा कफि जस्ता नगदेबालीको उत्पादन क्षेत्र विस्तार गर्न कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । फलफूल उत्पादनको पकेट क्षेत्र बढाउन फलफूलका विरुवा उत्पादन तथा वितरण कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- कृषियोग्य जमिनबाट माटोको परीक्षण गरी अम्लिय माटो सुधारका लागि कृषि चुन वितरण गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- कृषकहरुको क्षमता विकास गर्न विशेष तालिम तथा कृषक अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- उखु खेतीलाई प्राप्साहन गरी सक्खरलाई ब्राण्डिङ गरी राष्ट्रिय स्तरसम्म बजारीकरण गरिनेछ ।
- फलफूल तथा तरकारीहरुको आयु बढाउने चिस्यान भण्डारको निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- रासायनिक मल कृषकलाई सहज रुपमा उपलब्ध गराउदै किटनाशक विषादीको प्रयोगलाई कम गर्न प्राङ्गारिक र जैविक मलको प्रयोगलाई बढावा दिन आइ.पि.एम. प्रणाली अबलम्बल गरिनेछ ।
- उत्पादन साथमा अनुदान हातमा नारा सहित उत्पादनमा आधारित कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
- कृषि क्षेत्रको उत्पादन बृद्धिमा जोड दिदै नगरको उत्पादन उपभोग गरौं, नगर क्षेत्र उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरौं अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि बजारको व्यवस्थापन गर्दै परम्परागत खेती तथा रैथाने बालीको संरक्षणमा प्राथमिकता दिई स्थानीय बालीको बिउबिजन संरक्षण गरिनेछ ।
- कृषि मेला गरी उत्कृष्ट कृषकलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

(ख) पशु सेवा तथा पशुपंक्षी पालन:

- Four pillars of livestock sector, दुध, फलफूल, मासु र अण्डा वाट नगरलाई आत्मनिर्भर बनाई बजार व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा दिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

- कृषक तथा पशु स्वास्थ्य सेवा प्राविधिकहरूको क्षमता अभिवृद्ध गरी पशुसवास्थ्य सेवालाई सुदृढीकरण गर्ने र परजिवी नियन्त्रणका लागि औसधि उपचारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषकहरूलाई अध्ययन अवलोकन भ्रमण गराई ज्ञान र सीपको अभिवृद्धि गरी कृषि पेशालाई सम्मनीत, मर्यादित र कृषकलाई आत्मनिर्भर बनाई कृषिमा आश्रित जनताको जीवनस्तर सुधार गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय नीति अनुरूप कृषि खेती विमा र पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरि कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि युवालाई आकर्षित गर्ने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गरि युवाहरूलाई विदेश जानबाट निरुत्साहित गरिने छ ।
- पशुपंछी तथा मत्स्यको संक्रामक ,माहामारी रोग पहिचान, उपचार र नियन्त्रणमा विशेष जोड दिईने छ,पशु स्वास्थ्य व्यावस्थापनको लागि पशु पंछीका रोगहरू विरुद्ध खोप कार्यक्रम तथा पशु चिकित्सक सहितको पशु स्वास्थ्य सेवा सिविर संचालन गर्ने र प्रयोगशाला सेवाको सुदृढ गरिनेछ ।
- पशु नशु सुधारको लागि प्राकृतिक तथा कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ
- कृषि उत्पादनमा व्यावसायीकरण, विविधिकरण,आधुनिकिकरण, यान्त्रीकरण तथा बजारीकरणलाई विशेष जोड दिदै सामुहिक खेती प्रणाली , सामुहिक पशुपालनको विकास गरी व्यवसायिक कृषक तथा फर्महरूलाई प्रोत्साहन गरी कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर र मर्यादित बनाउने निति अवलम्बन गरिने छ ।
- किसानहरूबाट सहाकारी मार्फत दुध संकलन गरी प्रशोधन केन्द्रको स्थापना गर्ने र पशुपालान तर्फ युवा किसानहरूलाई आकर्षित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा भएका सामुदायीक कुरकुरहरूलाई खोप तथा बन्ध्याकरण सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
- जुनोटिक रोगहरूको बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम लाई अगाडि बढाइने छ ।
- पशु आहाराका लागि घाँस खेती कार्यक्रम,घाँस श्रोत केन्द्र,डाले घाँस नर्सरी कार्यक्रमलाई जोडदिने छ ।
- एक वडा एक पशु सेवा प्राविधिकहरूको व्यावस्थाको लागि जोड दिईने छ ।
- माछा पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहित गरी सो सम्बन्धी सेवा तथा सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।
- बाखा श्रोत केन्द्र विकासको लागि जोड दिईदै पशु पंछी तथा मत्स्य पालन पकेट कार्यक्रम संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम लाई जोड दिईने छ ।

१.२. उद्योग तथा वाणिज्य

- नगर क्षेत्रभित्र घरेलु तथा साना उद्योग स्थापनाका लागि उद्योग मैत्री नीति अवलम्बन गर्नुका साथै उद्योगीहरूलाई उद्योग स्थापना गर्न विशेष प्रोत्साहित गरिनेछ । चिज, छुर्पी, कुराउनी, अल्लोको कपडा, हाते कागज, दानाबाट निर्मित भोला जस्ता उद्योग व्यवसायलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- युवा लक्षित रोजगारमुलक तालिम संचालन गरिनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योग, व्यापारिक फर्म, व्यवसाय दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन सरलीकरण गदै लगिनेछ ।

- नगरपालिका क्षेत्र भित्रको उपयुक्त स्थानमा उद्योग ग्राम स्थापना गर्नका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा पहिचान र प्राप्त गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- उद्योग, घर पसलबाट उत्सर्जित फोहोर व्यवस्थापन र वातावरणीय प्रदुषणका सम्बन्धमा ठोस कार्य गर्न प्रदुषण सम्बन्धी अध्ययन गरि विभिन्न गैह्र सरकारी संघ संस्थाको सहकार्यमा व्यवस्थापन कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- जथाभावी अनियन्त्रित रुपमा भइरहेको ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, माटो उत्खननलाई रोकीनेछ ।
- लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत विपन्न तथा गरिवी परिवारहरूलाई सीपमूलक तालिम प्रदान गरि थप रोजगारीको सिर्जना गरिनेछ ।

१.३. पर्यटन

- चैनपुर नगरपालिकालाई कोशी प्रदेश कै उत्कृष्ट पर्यटन केन्द्रको रुपमा विकास गर्नका लागि नगरपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलको पूर्वाधार विकास गरिनेछ । नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण पर्यटकीय स्थानको संरक्षण तथा सम्बर्धन गरिनेछ ।
- पर्यटन क्षेत्रको संस्थागत विकास गर्नको लागि संस्थागत संरचना निर्माण गर्ने, पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने र एकीकृत पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरिनेछ ।
- पर्यटन क्षेत्रमा उत्कृष्ट सेवा प्रवाह गर्न होटल, यातायात लगायतका क्षेत्रमा जनशक्ति विकास गर्दै रोजगार वृद्धि गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ९ मा व्यवस्था भए अनुसार चैनपुर नगरपालिका वडा नं. १ अन्तरगत गुफापोखरी क्षेत्रलाई प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी पर्यटकीय क्षेत्र घोषण गरिनेछ ।
- चैनपुरको ऐतिहासिक मेजर पाटीलाई जिर्णोद्धार गरी संग्रहालयको रुपमा विकास गर्न सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा पहल गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रका धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गरिनेछ ।

१.४. सहकारी

- सहकारीको प्रभावकारी नियमित तथा सघनरुपमा अनुगमन गरि नियमन गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाका सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, व्यवस्थापक तथा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकास कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- सहकारी मार्फत कृषि उत्पादन र बजारीकरणमा प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि र संस्थागत विकास मार्फत कृषिमा लगानीमैत्री वातावरण सृजना गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत विकासका लागि सहकारी तथा गरिबि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा सबै सहकारीहरूलाई आबद्ध गरिनेछ ।

- सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरूसँगको समन्वयमा सहकारी सम्बन्धी विकास अनुभव संग सम्बन्धित अध्ययन अवलोकन गरी सहकारी संस्थाहरुको संस्थागत सुधार गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिका मातहतका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क सहितको अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सहकारी नियमावली र सहकारीसँग सम्बन्धित कानूनहरुको तर्जुमा गरिनेछ ।

१.५. राजस्व नीति तथा वित्तीय व्यवस्थापन

- नगरपालिकाको आन्तरिक आय मुख्य स्रोत राजस्व संकलन भएको हुँदा करको दायरामा नपरेका व्यक्ति, संघ, संस्था, व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- आय श्रोत पहिचान र परिचालनका लागि नगरपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना बमोजिम कार्य गरिनेछ ।
- करको दरलाई वृद्धि गर्ने कार्यको सट्टा करको दायरालाई फराकिलो बनाई नागरिक मैत्री कर नीति बनाइनेछ ।
- कर प्रणालीलाई सरल सहज र पारदर्शी बनाउन सम्भव भएसम्म घरमै बसी राजस्व तिर्न सक्ने अनलाइन सिस्टमको विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा संचालित व्यवसायहरुलाई करको दायरामा ल्याउन सरकारी कार्यालय तथा विभिन्न निकायहरुले कारोवार गर्दा नगरपालिकामा व्यवसाय दर्ता नभए कारोवार नगर्ने/नगराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- करको दायरामा परी कर तिर्न अटेर गर्नेलाई दण्ड जरिवाना तथा नियमित कर तिर्नेलाई सम्मान तथा पुरस्कृत हुनेव्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाको राजस्व सफ्टवेयरलाई SUTRA मा आवद्ध गरिनेछ ।

१.६. रोजगार तथा बजार व्यवस्थापन

- “कृषि, पर्यटन र व्यापार सुरक्षित समृद्ध नगरको आधार” भन्ने नाराकासाथ कृषि पर्यटन र व्यापारको क्षेत्रमा रोजगारीका अवसरहरु श्रृजना गर्न विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वरोजगार र बेरोजगारहरुको तथ्याङ्क संकलन गरि अवस्था विश्लेषण गरेर बेरोजगार व्यक्तिहरुको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम तय गरि स्वरोजगार बनाइनेछ ।
- रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत नगरपालिकाले नगर क्षेत्रभित्रका बेरोजगारहरुको नामवाली सङ्कलन गरि रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१.७. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा)

- लघु उद्यमी मार्फत उद्यमशिलताको कार्यक्रमबाट नयाँ उद्यमीहरू सृजना गरिनेछ ।
- विभिन्न प्रकारका व्यवसायिक सिपमुलक तालिम सञ्चालन गरी नगरवासीहरूलाई रोजगारको सृजना गरिनेछ ।
- भइरहेका उद्यमीहरूलाई पुनर्ताजकीय तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास

२.१. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

- "मेरो बालबालिकाका लागि गुणस्तरीय शिक्षा, चैनपुर नगरपालिकाका सामूदायिक विद्यालयहरूमा" भन्ने मूल नारालाई जोड दिइ कर्मचारी, शिक्षक, जनप्रतिनिधि र राजनैतिक नेतृत्व वर्ग र सर्वसाधारणका बालबालिकाहरूलाई सामूदायिक विद्यालयमा नै भर्ना हुन विशेष प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि तपशिलका कार्यक्रमहरू गरिने छन् ।
  - क. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका निमित्त "शैक्षिक गुणस्तर सुधार योजना" तयार गरि लागु गरिनेछ ।
  - ख. विद्यालय भर्ना कार्यक्रम अन्तर्गत भर्ना अभियान मार्फत विद्यालय उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाहरूलाई विद्यालयको पहुँचमा ल्याइनेछ ।
  - ग. विद्यालयहरूको पठनपाठन, अतिरिक्त क्रियाकलाप, परीक्षा लगायतका कार्यहरूमा एकरूपता ल्याउनका निमित्त शैक्षिक क्यालेन्डर तयार गरी लागु गरिनेछ ।
  - घ. विद्यार्थीहरूमा सिकाइ संस्कारको विकास गर्नका निमित्त विद्यालयमा पुस्तकालय, बुक कर्नर एवं अतिरिक्त अध्ययन सामग्रीहरूको व्यवस्था गरिने छ ।
  - ङ. कार्यसम्पादन एवं गुणस्तर अभिवृद्धिका आधारमा विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
  - च. सामाजिक अध्ययन विषयमा प्रयोगात्मक ज्ञानका निमित्त शैक्षिक भ्रमणका लागि विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
  - छ. शैक्षिक क्षेत्रमा भएका असल अभ्यासहरूको अनुसरणका लागि विभिन्न शैक्षिक संस्थाहरूको अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।

- शैक्षिक संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता विकास अन्तर्गत तपशिलका कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
  - क. शैक्षिक सुसासन प्रवर्धनका कार्यक्रमहरू, प्र.अ. व्यवस्थापन, विद्यालयको लेखा व्यवस्थापन, तथ्याङ्क व्यवस्थापन र कार्यालय व्यवस्थापनका तालिमहरू सञ्चालन गरि ब्यवस्थित गरिनेछ ।
  - ख. आधारभूत तथा माध्यमिक तहका सूचना प्रविधि शिक्षकहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।
  - ग. विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूका तहगत विषयगत लागि तालिमको ब्यवस्था गरिनेछ ।
  - घ. शैक्षिक सामग्री सप्ताह आयोजना गरेर स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने मूल्य नपर्ने, न्यून मूल्यका, शिक्षक निर्मित, विद्यार्थी निर्मित, डिजिटल शैक्षिक सामग्री निर्माणमा विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरी वर्षभरीका लागि शैक्षिक सामग्री निर्माण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
  - ङ. विद्यालय ब्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघको क्षमता अभिवृद्धिका निमित्त अन्तरक्रिया एवं कार्यशालाहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार विकास अन्तर्गत तपशिलका कार्यक्रमहरू गरिने छन् ।
  - क. हरित विद्यालय निर्माणका निमित्त विद्यालयहरूमा विभिन्न सरोकारवाला पक्षहरूको साझेदारीमा विद्यालय बाटिका निर्माण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
  - ख. विद्यालय पहिचान कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय कलर कोड अनुसार विद्यालयहरूमा रङ्गरोकन गरी विद्यालयहरूलाई पहिचानयोग्य बनाइनेछ ।
  - ग. आधारभूत तथा माध्यमिक सामूदायिक विद्यालयहरूमा डिजिटल हाजिरी र सि.सि. टिभि जडान गरी दुर अनुगमन (Distance Monitoring) मा जोड दिइनेछ ।
  - घ. प्रत्येक सामूदायिक विद्यालयहरूमा उच्च गतिको इन्टरनेट जडान गरी प्रविधिमैत्री विद्यालय निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
  - ङ. विभिन्न विषयमा प्रयोगात्मक सीप विकासका लागि प्रयोगशालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
  - च. विद्यालयको लेखा, जीन्सी एवं पुस्तकालय ब्यवस्थापनका लागि सफ्टवेरको ब्यवस्था गरिनेछ ।

छ. बालकक्षा व्यवस्थापन अन्तर्गत कक्षाकोठा बालमैत्री बनाउनका साथै बालकक्षाका भित्ताहरूमा शिकाइका विषयवस्तुहरू पेन्टिङ गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

- **विद्यालय पोषण, स्वास्थ्य र सरसफाइ**

क. विद्यालयमा बालबालिकाहरूको लागि उपलब्ध दिवाखाजाको व्यवस्थापन र गुणस्तरका निमित्त नियमित अनुगमन र नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

ख. विद्यालयहरूमा बालबालिकाका लागि स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग. विद्यालयमा बालबालिकाको स्वास्थ्य अवस्थाको नियमित चेकजाँच गर्न विद्यालयबाट नजिकका स्वास्थ्य संस्थाहरूको सहकार्यमा विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउनका साथै प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरू उपलब्ध गराईनेछ ।

- **विद्यालय विपद् व्यवस्थापन र जोखिम न्यूनीकरण**

क. विद्यालयमा विपत्तबाट पुगेको शैक्षिक क्षति परिपूरणका निमित्त स्वअध्ययन सामग्री र उपचारात्मक शिक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

ख. विद्यालयमा विपत्तबाट पुग्न सक्ने संभावित जोखिम अध्ययन गरी सोको निराकरणका लागि सुझाव दिन विद्यालय स्तरीय जोखिम न्यूनीकरण इकाइ निर्माण गरी सुरक्षित विद्यालय निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

- **विद्यालय खेलकुद र अतिरिक्त क्रियाकलाप**

क. विद्यालय खेलकुद शिक्षकहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।

ख. विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको लागि पढाइ लेखाइका अतिरिक्त सर्वाङ्गीण विकासका निमित्त नियमित अतिरिक्त क्रियाकलाप गर्न/गराउन विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

ग. राष्ट्रपति रनिडसिल्ड प्रतियोगिताको सबै खेल विधाहरूमा विद्यार्थी सहभागीता बृद्धि गरिनेछ ।

घ. अतिरिक्त क्रियाकलापहरूमा विद्यार्थीहरूलाई आकर्षित गर्न नगर स्तरीय प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम साथै शैक्षिक प्रदर्शनी जस्ता कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।

- **विद्यालय अनुगमन र मूल्याङ्कन**

क. विद्यालय सुपरीवेक्षण र पेशागत सहायताका निमित्त विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।

- ख. शिक्षण सिकाइ कार्यमा निरन्तर उत्प्रेरण र पृष्टपोषण दिन नियमित विद्यालय अनुगमन र विज्ञ सहितको कक्षाकोठा अवलोकन गर्ने ब्यवस्था मिलाईने छ ।
- मेयर शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न भौतिक एवं प्राविधिक क्षेत्रको पहुँचका निमित्त कार्यक्रमहरू, दुर्घटनामा परेका, बेपत्ता भएका शिक्षकहरूको सम्मान सोरूप सम्बन्धित विद्यालयमा छात्रवृत्ती अक्षय कोष खडा गर्नका साथै उच्च शिक्षा छात्रवृत्तीका कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
  - **शिक्षक दरबन्दी मिलान र ब्यवस्थापन**
    - क. शिक्षक विद्यार्थी अनुपात र भुगोलका आधारमा दरबन्दी मिलान र दरबन्दी पुनर्वितरण गरिने छ ।
    - ख. विद्यालयहरूमा शिक्षक दरबन्दी अभाव न्यूनिकरण गर्न नगरपालिकाबाट विद्यालयहरूलाई दिइदै आएको दरबन्दी/अनुदानलाई आवश्यकताका आधारमा निरन्तरता दिइने छ ।
    - ग. सङ्खुवा सभा बहुमुखी क्याम्पसलाई दिइदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
  - **यूवा तथा खेलकुद विकास**
    - क. यूवा प्रतिभा प्रस्फुटनका लागि यूवालक्षित कार्यक्रमहरू ल्याईनेछ ।
    - ख. जिज्ञासु एवं सिर्जनशिल यूवा पाठकहरूका लागि लक्षित गरेर चैनपुर सार्वजनिक पुस्तकालय स्थापना गरी सिकाइ संस्कारको विकासमा जोड दिइनेछ ।
    - ग. चैनपुर नगरपालिका आधारभूत विद्यालय तह स्तरीय खेलकुद कर््यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
    - घ. खेलकुद क्षेत्रमा दक्ष खेलाडी उत्पादनका लागि ग्रासरूट कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । एक वडा एक खेल मैदानलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
    - ङ. वडा स्तरमा यूवा तथा खेलकुद विकास समितिहरूलाई सक्रिय बनाइनेछ ।
    - च. यूवा तथा खेलकुद विकासका कार्यक्रमहरू मार्फत चैनुर नगरपालिकालाई खेलकुद क्षेत्रको हब (केन्द्र) बनाउनका साथै समयानुकूल सक्षम, प्रतिस्पर्धी, सिर्जनशिल र नवप्रवर्तनात्मक सोच भएका यूवा जनशक्ति तयार गरिने छ ।
    - छ. नगर तथा वडा स्तरका विभिन्न खेलकुद एवं मनोरञ्जनका कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ ।
    - ज. नगरपालिका बाहिर आयोजना हुने विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिताहरू र यूवा प्रतिभा कार्यक्रमहरू सहभागी हुन प्रतिस्पर्धीहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२.२. स्वास्थ्य

- नगरपालिका भित्र संचालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार सहितका सामग्रीहरू व्यवस्था गरिनेछ ।
- ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रमलाई सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य तथा पोषण स्थितिलाई सुधार गर्न बच्चाहरूको पाखुरा तथा तौल मापनको लागि कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
- पूर्णखोप सुनिश्चित कार्यक्रमको निरन्तरताका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
- शारीरिक स्वास्थ्य अवस्थाको सुरक्षा साथै सामाजिक र मानसिक स्वास्थ्यलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक औषधिको पर्याप्त व्यवस्था गरिनेछ ।
- रोगहरूबाट बाँच्नका लागि प्रवर्द्धनात्मक तथा निरोधात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- क्षयरोग, एच.आई.भी. एड्स लगायतका सरुवा रोगका विरामीहरू पहिचान गरी त्यस्ता विरामीहरूलाई व्यवस्थित गरिने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- मृगौला र क्यान्सरका विरामीलाई सरकारी मान्यता प्राप्त डाक्टरले प्रमाणित गरेको कागजातका आधारमा एक पटकका लागि गरिने सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै मुटुका विरामीलाई पनि मृगौला र क्यान्सरका विरामी सरह सहयोग गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रजनन स्वास्थ्य तथा स्वस्थ शिशु जन्मन पाउने अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न गर्भ परिक्षण चक्र र स्वास्थ्य केन्द्रमा मात्र प्रसूती गर्न गराउन थप प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिका भरि दीर्घ रोगीहरूलाई स्वास्थ्य संस्थाको प्रमाणित कागजको आधारमा निःशुल्क औषधि वितरण कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- नगर क्षेत्रका तीन वटा बजारमा योग शिविर संचालन गरिनेछ ।
- ९० वर्ष भन्दा माथिका वृद्ध वृद्धालाई दीर्घ रोग लागेको अवस्थामा वार्षिक रु ५०००/- र सामान्य रोग लागेमा अस्पतालमा लागेको उपचार खर्च प्रमाणित बिलको आधारमा ५० प्रतिशत सम्म सहयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- उपप्रमुख गर्भवती तथा सुत्केरी कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

- आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोप्याथी एवं प्राकृतिक चिकित्सा प्रणालीको विस्तार र प्रवर्द्धन अपनाउन प्रेरित गरिनेछ । सबै नगरबासीहरूको सुविधालाई मध्यनजर गरि व्यायामशाला, आरोग्य केन्द्र र योग केन्द्रहरू स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- समुदाय स्तरमा नसर्ने रोग तथा अन्य रोगको पहिचान गरी उपचार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गर्भवती महिलाहरूको भिडियो एक्स रे र ल्याब जाँचको निशुल्क सेवालार्ई निरन्तरता दिइनेछ ।
- चैनपुर अस्पतालको ल्याब सेवालार्ई आवश्यक उपकरण उपलब्ध गराई सुदृढिकरण गर्दै लगिनेछ ।
- चैनपुर अस्पतालबाट फार्मसी सेवा, आकस्मिक सेवा, सुरक्षित मातृत्व सेवा, परिवार नियोजन सेवा लगायतका सेवाहरू प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न जनशक्ती, औषधि तथा औजार उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नुनढाकी स्वास्थ्य चौकी र वानेश्वर स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब सेवा विस्तार गर्न प्रयत्न गरिनेछ ।
- चैनपुर अस्पतालबाट स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- चैनपुर अस्पताललाई विशेषज्ञ सहित सेवा प्रदान गर्न पहल गरिनेछ ।
- समुदायमा रहेको नसर्ने (प्रेसर, सुगर र दम) रोगको लागि आवश्यक औषधि व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूमा परिवार नियोजन सेवाको पहुँच बढाउन, आमा सुरक्षा कार्यक्रम सफल बनाउन स्वास्थ्य कर्महरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकी तथा सहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरूको भवन निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट खोप सेवा प्रदान हुने खोप केन्द्र नभएको ठाउँमा खोप केन्द्र भवन निर्माण गरि गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ साथै प्रसुति प्रतिकालय सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा डिजिटल हाजिरीको व्यवस्थापन गर्ने र सञ्चालन गरिनेछ ।
- फिल्डमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- अपांगता रोकथाम कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पोष्टमार्टम घर निर्माण तथा बेवारिसे लास व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- स्थानीय जडीबुटीहरूको संकलनको लागि दक्ष जनशक्तीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र चैनपुरमा बहिरङ्ग सेवा सार्वजनिक विदाका दिन बाहेक विहान ८:०० बजेदेखि बेलुका ८:०० बजेसम्म खुला गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा एक जना योग शिक्षकको तयार गरिनेछ ।
- जडीबुटी खेतिका लागि किसानसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र उत्पादनको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२.३. खानेपानी तथा सरसफाई

- वृहत खानेपानी र पुरानो खानेपानी योजना व्यवस्थित गरी खानेपानी वितरण गर्न एक घर एक धारा खानेपानीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पुराना खानेपानी उपभोक्ता समिति तथा नया गठित खानेपानी उपभोक्ता समितिको भौतिक संरचना र खानेपानीको वितरण अवस्थालाई नियमन र अवलोकन गरिनेछ ।
- नगर सरसफाई अभियान सञ्चालन गर्दै फोहोर व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका विद्यालय,सार्वजनिक स्थान/चौकहरुमा खानेपानी खानेपानी सहितको धारा जडान गर्ने एवं सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्र सरसफाई गरि ल्याण्डफिल्ड साइडको समेत उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।

२.४. संस्कृति प्रवर्द्धन

- “सभ्यता हाम्रो परिचय, संस्कृती हाम्रो पहिचान” भन्ने नारालाई स्थापित गरी स्थानीय सबै धर्म, परम्परा र मौलिक संस्कृतिलाई संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकास गर्दै लैजाने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ऐतिहासिक धार्मिक क्षेत्र सिद्धकाली र नयाँ गन्तव्यको सूचीमा परेको बालेश्वर गुफालाई सञ्चालन व्यवस्थापन गर्नका लागि विधान तयार गरी विकास समितिमा दर्ता गरिनेछ साथै सिद्धकाली मन्दिरको पूजा विधिलाई व्यवस्थित, नियमित गर्ने र सरसफाई गर्न मालिको व्यवस्था गरिने छ साथै आर्थिक एवं भौतिक व्यवस्थापनका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- परम्परागत रुपमा चलि आएका श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, बुद्ध जयन्ती, दशैं, दीपावली, उधौली उधौली, ल्होसार, छठ, पर्वको सञ्चालन, बालाचतुदर्शी मेला, जात्रा पर्वलाई व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

- सांस्कृतिक परम्परा बमोजिम मनाइने सबै जातजातिका पर्वहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ र नगर भित्र रहेका धार्मिक मठ मन्दिर, गुम्बाको अभिलेख तयार गरी आवश्यक मर्मत-सम्भार, सुधार तथा सौन्दर्यीकरण गरी धार्मिक पर्यटनका लागि विशेष जोड दिइनेछ ।
- अल्पसंख्यक जातजाती र भाषाभाषीको भाषा संस्कृति र ललितकलालाई संरक्षण गर्नका लागि विशेष योजना बनाई साँस्कृतिक संग्रहालय निर्माणको पहल गरिनेछ ।
- समाजका लेखक, कलाकार, साहित्यकार, चित्रकार, कालीगढ तथा स्तम्भकार आदिको राय सुझावको आधारमा कला साहित्य र संस्कृतिको प्रबर्द्धनको कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कामको थालनी गरिनेछ ।
- पुरातात्विक महत्वका वस्तुहरूको संरक्षण गरिनेछ । चैनपुरमा भेटिएका पुराना मल्लकालीन झुटाहरूको संरक्षण तथा मठ, मन्दिर, पाटीपौवा र गुठीहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

२.५. महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, आदीवासी/जनजाति, अपाङ्ग तथा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

- बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा कोषको संचालन गरिनेछ ।
- आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिला/एकल महिलाहरूको आय आर्जनका लागि विपन्न सँग उपमेयर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक अनुभवका खानी तथा सदैव श्रद्धाका धरोहर हुने भएकाले ज्येष्ठ नागरिक अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका विपन्न तथा एकल महिलाहरूलाई सफल उद्यमी बन्न ज्ञान सिप प्रदान गर्ने प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी साभेदारीमा आयआर्जनमुलक कार्य गर्न प्रोत्साहन गरीनेछ ।
- विभिन्न दिवसिय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि सामाजिक सुरक्षाका विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- बालबालिका लक्षित कार्यक्रम छनोट गर्दा बालबालिकाकै मागमा आधारित योजनाहरू छनोट गरिने छन् । यी कार्यक्रमहरू बालबालिकाहरूले नै अधिकतम लाभ पाउने गरि रचनात्मक तथा मनोरञ्जनात्मक क्षेत्रमा कार्यान्वयन गरिन्छ ।
- हिंसा पिडितहरूको सहयोगको लागि कार्यविधि बनाई खर्च गर्ने गरि लैंगिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरिनेछ ।

- लैंगिक मूलप्रवाहिकरण र सामाजिक समावेशीकरणका लागि सहयोगी हुने खालका विभिन्न तालिम अन्तरक्रिया तथा उपयोगी कार्यक्रमहरू तयार गरि सञ्चालन गरिने छ ।
- महिला तथा बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांग, लक्षित वर्ग र समुह एवं समुदायका व्यक्तिहरूको लगत संकलन गरि अद्यावधिक गरिनेछ । र सोको आधारमा विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीमा हुने साइबर काइम सम्बन्धी अन्तरकृया कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- बालश्रम, बालशोषण, बालविवाह र बालहिंसा न्यूनिकरण गर्न कानुनहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।
- बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बालबालिकाको उनीहरूका लागि गरिने निर्णय प्रकृत्यामा अर्थपूर्ण सहभागिता गराउनका लागि नगरले विशेष पहल गर्ने छ ।
- नगरपालिकालाई बालमैत्री नगर बनाई भावि पुस्तासँग ज्ञान साटासाट कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- विभिन्न किसिमका हिंसामा परेका महिला, तथा बालबालिका लाई तत्कालै पुर्नस्थापना गरिनेछ ।
- हाम्रो मृत्यु संस्कार महगो भएकोले नगरपालिका भित्रका अति विपन्न परिवारलाई मृत्यु संस्कारबारे अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- समतामूलक समाजको निर्माणका लागि समाजमा हुने सबै खाले हिंसाका घटनाहरूलाई न्यूनिकरण गर्न तथा सुरक्षित महिलामैत्री नगर क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी कानुनको निर्माण गरिनेछ ।
- विद्यालयमा बालपोषण स्थानिय खाद्यान्नबाट पोषणमा सुधारका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गरिव, विपन्न, एकल महिलाहरूलाई स्वरोजगारमुखी बनाउदै लगिनेछ ।
- दलित तथा आदिवाशी जनजातीका लागि क्षमता विकास तथा विभिन्न तालिम संचालन गरिनेछ ।

३. पूर्वाधार विकास

३.१. सडक तथा पुल

- नगरको लगानीबाट निर्माण सुधार हुने सडकहरूको चौडाई नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड, बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मापदण्ड अनुसार निर्माण गर्ने व्यवस्था कायम राखिनेछ ।

- खराड हात्तीसुडे सडकलाई तिव्र गतिमा सडक कालोपत्रे गर्ने काम सम्पन्न गर्न सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य र पहल गरिनेछ ।
- नयाँ ट्राक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरी भइरहेका सडकको सुधार तथा स्तरबृद्धिलाई जोड दिइनेछ ।
- निर्माण शुरु भई सम्पन्न हुन नसकेका सडक योजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ । साथै आवश्यकता पहिचानको आधारमा मात्र ट्रायाक ओपनको कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- चैनपुर भञ्ज्याङ खर्क लिडलिड खादबारी जोड्ने सडक अन्तर्गत चैनपुर भञ्ज्याङ सडक खण्ड ढलान कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरूको चौडाई तथा घुम्ती मोडहरू फराकिलो र स्तरोन्नति गर्न पहल गरिने छ ।
- हरित र वातावरण मैत्री सडक निर्माणलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक तथा यातायात सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्माण गरी नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।
- पूर्वाधार निर्माणका काम गर्दा वातावरणको संरक्षण र सन्तुलनलाई गम्भिर ध्यान दिएर मात्र निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- बाढीबाट क्षति भएका पक्की पुल तथा भोलुङ्गे पुल पुननिर्माण गर्न सङ्घीय र प्रदेश सरकारसँग पहल गरिनेछ ।
- अध्यारोमुक्त चैनपुर नगरको लागि सडक बत्ती तथा विद्युत नपुगेका ठाउँमा बैकल्पिक उर्जा कार्यक्रम मार्फत विद्युत सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- सडक सञ्जालले नछोएका वडाहरूमा पक्की सडक पुर्याउन प्राथमिकता दिइनेछ ।

३.२. सिँचाई

- नगरपालिका भित्रका सबै कृषियोग्य भूमिमा सिँचाईको सुनिश्चिता गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- सिँचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण गरी सिँचाई गुरुयोजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिको लागि कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- सामूहिक तथा व्यक्तिगत फर्म खोली वेमौसमी तरकारी खेती गर्ने कृषकहरूलाई सिँचाईको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।

- हेवा खोला, पिलुवा खोला र सभा खोलामा २०८० आषाढ २ गते आएको विनासकारी बाढीबाट क्षति भएका सिंचाइ संरचना सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारको सभेदारीमा पुननिर्माण गरिनेछ ।
- खेतबारीमा पानी दोब्बर हुन्छ, आम्दानी भन्ने नारालाई सार्थकता दिन सिंचाइ तथा खानेपानीको समस्या रहेका सम्भाव्य स्थानमा ट्युबेल तथा डिप बोरिङ गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइनेछ ।

३.३. भवन तथा शहरी विकास

- नगरपालिकाको योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नगरविकास योजना राष्ट्रिय भवन संहिता भित्र रहि गरिनेछ । साथै निकट भविष्यमा भू-उपयोग योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- प्रशासनिक कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सबै वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्यलाई संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा अगाडी बढाइनेछ ।
- New Village Development कार्यक्रम मार्फत चैनपुर नगरपालिका क्षेत्र सुविधा सम्पन्न गाउँ तथा एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा महिलामैत्री, बालबालिका मैत्री, अपाङ्ग मैत्री जेष्ठ नागरिक मैत्री र वातावरणमैत्री हुने गरी निर्माण गरिने छ ।
- फुसको छानामुक्त नगरपालिका निर्माणका लागि निरन्तरता दिइनेछ ।

३.४. सञ्चार तथा सूचना प्रविधि

- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको सूचना संप्रेषणका लागि नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा सूचना अधिकारी तथा सहायक सूचना अधिकारी एवं नगर कार्यपालिकाको प्रवक्ताको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिदै वडा कार्यालयमा पनि वडा समितिको १ जना सदस्यलाई प्रवक्ता र वडा सचिवलाई सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगर कार्यपालिकामा छुट्टै शाखाको रूपमा रहने गरी सूचना अभिलेख केन्द्रको व्यवस्था गरिनेछ । जहाँ नगरपालिकासँग सम्बन्धित सूचना तथा अभिलेख र खोज अनुसन्धानका स्रोत सामग्रीहरूलाई संग्रहको रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयमा टेलिफोन सहित इमेल, इन्टरनेटको सहज व्यवस्थापन गरी कामलाई व्यवस्थित तथा छिटो गर्न इन्टरनेट प्रोभाइडरसँगको समन्वयमा .फाइबर सहितको गुणस्तर इन्टरनेट सेवाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- सरकार र नागरिक (G2C) का बिचमा आदान प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरु, सरकार र व्यवसायी (G2B) बिचका सेवाहरु र सरकार र सरकार (G2G) बीचका सेवाहरुको प्रवाह र सञ्चालनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
- नगरपालिकाको वेभसाइट अद्यावधिक गर्ने, डिजिटल सूचना पाटी राख्ने र नगरपालिका मातहतका सबै वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा इ-हाजिरी प्रणाली जडान र सि.सि.टि.भि. जडान गरी नगर कार्यपालिकाबाटै दुर अनुगमनको व्यवस्था मिलाउदै लगिनेछ ।
- सेवाग्राहीले तिरेको बिलको रकम सम्बन्धित व्यक्तिको मोवाइलमा **Message** जाने व्यवस्थाको शुरुवात गरिनेछ ।
- सामुहिक एस. एम. एस. प्रणालीको उपयोग, नगरपालिकाको फेशबुक पेज र वेभसाइटमा नगरपालिकाको गतिविधि र सूचनाहरु अद्यावधिक गरिनेछ ।
- नगरपालिकालाई प्रविधिमैत्री बनाउन आवश्यक र उपयुक्त सफ्टवेयरहरु जडान गरी दैनिक प्रशासकीय कार्यलाई छिटो छरितो र सहज बनाइ विद्युतिय सुशासन कायम गरिनेछ ।
- वेभ प्रणालीमा आधारित नगर प्रोफायल तर्जुमा गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिकाका पर्यटकीय स्थल, धार्मिक मठ मन्दिर र ऐतिहासिक धरोहर स्थलमा डिजिटल ट्रेष रुट सहितको नक्शाकन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

४.१. वन तथा भू-संरक्षण

- वन क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरुसँगको सहकार्यमा वृक्षारोपण, वन संरक्षण कार्य गरिनेछ ।
- व्यक्ति वा संस्थाको निजी जग्गामा नर्सरी गरी वृक्षारोपण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमलाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा रहेका सबै सामुदायिक वनहरुमा वन जगेर्ना तथा घाँस जडिवुटी जन्य प्रजातीका वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको साभेदारीमा ठुला वनहरुको EIA कार्य गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सामुदायिक वनहरुको नक्सा एकिन गरि वन क्षेत्रको सीमाङ्कन गरिनेछ ।
- अविरल वर्षाका कारण सभा खोला, हेवा खोला र पिलुवा खोलमा भएको बगर कटानलाई नियन्त्रण गर्न सङ्घ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी तटबन्धन निर्माण गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिकाको भूउपयोग योजना तर्जुमा गरि लागु गरिनेछ ।

४.२. जलाधार संरक्षण

- खानेपानी मुहान भएका धारा, कुवाहरूको संरक्षण तथा मर्मत गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका विभिन्न झरना, पोखरी तालतलैयाहरू, प्राकृतिक पानीका श्रोतहरू र सिमसार क्षेत्रहरूको पहिचान र संरक्षण गरिनेछ ।
- जलाधार क्षेत्रमा पुर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरूलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

४.३. फोहोरमैला व्यवस्थापन

- जनचेतनामूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम एवं तालिम कार्यक्रम मार्फत फोहोर व्यवस्थापनमा स्थानीय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- “नगरवासीको एउटै रहर, स्वच्छ, सफा, हराभरा र समृद्ध चैनपुर नगर” भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहने गरी फोहोर व्यवस्थापन केन्द्र पहिचान, प्राप्ति र विकास गरी व्यवस्थित बनाउन पर्यटकीय क्षेत्रका रूपमा विकास गर्न गुरु योजना तयार गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिका वडा नं. ६ र ३ स्थित ल्याण्डफिल्ड साइड थप व्यवस्थित र वातावरणमैत्री बनाइनेछ । वडा नं. ८, ९, १० र ११ क्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि खराडमै ल्याण्डफिल्ड साइड निर्माणका लागि जग्गा प्राप्ति प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- घर घरबाट फोहोर उठाउँदा सुरु मै अनिवार्य रूपमा कुहिने र नकुहिने फोहोर वर्गीकरण गरि अलग अलग रूपमा संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यलाई प्राथमिकीकरण गरि फोहोर मैला व्यवस्थापन ऐनको आधारमा जथाभावी फोहोर गर्नेलाई दण्ड जरिवाना समेतको नीतिलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- आवश्यकता अनुसार नगरक्षेत्रका ढल तथा नाली सफाई गर्ने कार्य समय समयमा गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा रहेका प्लाष्टिक, बोतल तथा टिनका डब्बाको कारण हुने समस्याहरूलाई समाधानका लागि त्यस्ता वस्तुको विक्री वितरण गर्ने डिलरसँग समन्वय गरी पठाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४.४. जलवायु परिवर्तन तथा वातावरण संरक्षण

- जलवायु परिवर्तनले पार्ने असरको बारेमा जानकारीमूलक सचेतना कार्यक्रम सरोकारवाला निकाय, गैसस तथा अन्य विकास साभेदार संस्थाको सहकार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वातावरणमैत्री नगर निर्माणका लागि वृक्षरोपण कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- वातावरण संरक्षणका लागि फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्राकृतिक श्रोत तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी ऐन तर्जुमा गरिनेछ ।

४.५. विपद व्यवस्थापन

- विपद् सूचना दिएर आउँदैन । त्यसैले विपद् व्यवस्थापनका लागि यस नगरपालिको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य योजना LDRMP कार्यान्वयनमा सहकार्य तथा विपद व्यवस्थापन ऐन,२०७५ ले निर्देशन गरेका कार्यहरू सम्पन्न गरिने छ ।
- नगर प्रमुखको संयोजकत्वमा गठित नगर स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिले जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, रेडक्रस सोसाइटी लगायत विपदको क्षेत्रमा कार्यरत निकायसँग समन्वय गरी आवश्यक कार्य गर्नेछ ।
- विपद्को समयमा औषधीहरूको अभाव नहुने गरी पूर्व तयारी र व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि प्राथमिक उपचार खोज तथा उद्धार, सूचना समन्वय तथा पूर्व तयारी चेतवनी कार्यदलहरू गठन गरिनेछ ।
- समुदाय, विद्यालयहरूमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरू संचालन गरिनेछ ।
- मानव बस्ती विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा क्षति कम गर्न जोखिम न्यूनिकरणका कार्ययोजना संचालन गरिनेछ ।
- विभिन्न सरकारी गैह्रसरकारी निकायसँग सहकार्य गरी विपद व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा निर्माण हुने जुनसुकै प्रकारका सार्वजनिक एवं निजी संरचना भुकम्प प्रतिरोधी हुने गरी मात्र बनाइने तथा बनाउन अनुमति दिइनेछ ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

५.१. सामान्य सेवा

- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट सम्पादन हुने दैनिक तथा सामान्य सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने कागजातहरू, सम्पर्क व्यक्ति, लाग्ने राजस्व रकम र गुनासो सुन्ने अधिकारीको समेत स्पष्ट देखिने गरी सेवाग्राहीको लागि नागरिक वडापत्र राखिनेछ ।
- नागरिक वडापत्रमा लेखिएका सेवा सुविधा काबु बाहिरको परिस्थितिमा बाहेक तोकिए बमोजिम उपलब्ध गराइनेछ ।
- सेवा सहजीकरणका लागि डिजिटल नोटिस बोर्ड, मोबाइल एप, सहायता कक्ष, नगरपालिकाको वेबसाइट आदि व्यवस्थित र अद्यावधिक गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह गर्ने सेवाहरू सम्बन्धी सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम चौमासिक रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

- विद्युतीय अवरोध भएको समयमा समेत सेवाग्राहीहरूलाई सेवा प्रदान गर्नका लागि सोलार एवं इन्भर्टर जडान गरि सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सेवाग्राहीको गुनासो सुन्ने र सल्लाह सुझाव लिने प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गर्न गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको व्यवस्थित गरिनेछ ।

५.२. मानव संसाधन विकास

- जनप्रतिनिधि, कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O and M) तर्जुमा गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको प्रशासनिक तथा सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त विश्वानीय, क्षमतायुक्त र प्रभावकारी बनाउदै लागिनेछ ।
- नगर तथा वडा स्तरीय योजनाहरू अनुगमनका लागि तालिम तथा कार्ययोजना सहितको नतिजामूलक अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
- राजस्व तथा प्रशासन शाखालाई व्यवस्थित गरी कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसारको तालिम दिई सरल र सहज किसिमले राजस्व संकलन गरिनेछ ।
- वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखाका प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसारका यन्त्र औजारहरू खरिद गरी तालिम प्रदान गरिनेछ ।

५.३. सुरक्षा व्यवस्थापन तथा नगर प्रहरी

- नगरपालिका कार्यालयको सुरक्षा व्यवस्थापनको लागि नगरपालिका भित्र सबै शाखा/उपशाखामा सिसि क्यामरा जडान गरिनेछ ।
- आन्तरिक श्रोत सुदृढ गरी नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सुरक्षा व्यवस्थापनका लागि कार्यविधि तर्जुमा गरी नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.४. पञ्जीकरण व्यवस्थापन

- अनलाइन मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई अझ व्यवस्थित गरिनेछ ।
- पञ्जीकरणका कार्यहरूलाई घुम्ति सेवामार्फत टोल टोलमा पुऱ्याइने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पञ्जीकरण अभिलेखलाई सुरक्षित राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५.५. स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन

- नगरपालिकाको विभिन्न प्रयोजनकालागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्कहरू संकलन गरि अद्यावधिक गरिनेछ, अद्यावधिक तथ्याङ्कहरूलाई सूचना केन्द्रमा व्यवस्थित गरि राखिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै घरधुरीको विस्तृत रूपमा तथ्याङ्क राखिनेछ ।

- नगरपालिका भित्रका सबै उद्योग व्यवसाय, संघ संस्था, मठ मन्दिर, गुम्बा र धार्मिक पर्यटकीय स्थलहरूको रुट सहितको अभिलेख व्यवस्थित गरिने छ ।
- सार्वजनिक जग्गा, मठ मन्दिरहरू, दाहसंस्कार गरिने क्षेत्रहरू, पोखरी, गल्ली आदि तथाङ्क संकलन र अद्यावधिक गरी सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरिनेछ ।

५.६. सुशासन प्रवर्द्धन तथा सेवा प्रवाह

- जनताको समस्यालाई टोल बस्ती तहमा नै पुगी जनतालाई सेवा प्रदान गर्ने तथा जनताको गुनासो व्यवस्थापनका लागि हेलो मेयर तथा मेयर एकिकृत घुम्ती सेवा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- चैनपुर नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट प्रमुखको निजी सचिवालयमा काम गर्न सहायक चौथो सरहको स्वकीय सचिवको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जनतालाई सम्मान र सेवा सुशासनलाई टेवा भन्ने नाराका साथ जनतामैत्री सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जोड दिइनेछ ।
- नगरपालिकालाई सुशासन कायम राख्न भ्रष्टचारमा शून्य शहनशीलताको नीतिलाई अंगीकार गरिनेछ ।
- गुनासो सुनुवाई, सूचना पाउने अधिकारको संरक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- नगरपालिकाको काम कारवाही र सूचनाहरू वेभसाइट, सूचनापाटी, पत्र पत्रिका, रेडियो कार्यक्रम, मोबाइल एप तथा सामाजिक सञ्जालमा समेत सार्वजनिक गरिनेछ ।
- प्रविधि मैत्री नगरको रूपमा परिचित गर्न नगरपालिका तथा वडा कार्यालयका सबै कामहरू विद्युतिय माध्यमबाट सञ्चालन गरी पेपर लेस सेवामा जोड दिइनेछ ।
- नगरपालिका वडा स्तरीय योजनाको अन्तिम फरफारक जेष्ठ मसान्त भन्दा पछि गरिने छैन । तर वडा अध्यक्षले विशेष कारण सहित निवेदन आएमा नगर प्रमुखले म्याद थप गर्न सकिने व्यवस्था आवलम्बल गरिनेछ ।
- जनतालाई सुशासनको अनुभुती दिलाउन ढिला, सुस्ति र भ्रन्कट रहित सेवा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाउन चैनपुर नगरपालिका स्थित सेवा प्रदायक निकाय संघ सस्थासँग आवश्यकता अनुसार समिक्षात्मक बैठक गरी समस्याका बारेमा जानकारी लिने नीति लिइनेछ साथै सेवा प्रदायक सबै निकाय तथा संघ सस्थाहरूमा गुनासो पेटीका राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न नगरसँग कर बक्यौता बेरुजु बाँकी रहेका फर्म तथा कम्पनीलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।

- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि विभिन्न तालिम कार्यक्रम गरिनेछ । पदाधिकारी र कर्मचारीलाई नेपालको आन्तरिक पर्यटनको प्रवर्धन गर्दै विकास अनुभव अनुकरण गर्न अन्तर पालिकाको अवलोकन तथा देश दर्शन गराइनेछ ।
- खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गरी थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नेपाल सरकारको नीति अनुसार स्थानीय तहबाट वैदेशिक रोजगार र श्रम स्वीकृति सम्बन्धी सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

७. न्यायिक समिति

- न्यायिक समितिबाट सम्पादन भएका कार्यहरु कम्प्युटर प्रणालीमा अभिलेख राखिनेछ ।
- न्यायिक समितिको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि इजलास स्थापना गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिका पदाधिकारी र सो समितिमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई आवश्यकता अनुसारको तालिम दिइनेछ ।
- बहुसरोकार विषयमा मुद्दाहरुमा मेलमिलामपको लागि मध्यस्तकर्ता समेत पठाइनेछ ।
- न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी बनाउन मेलमिलामकर्तालाई आधारभूत तालिमको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।

८. भूमिहीन सुकुम्बासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोबासीको व्यवस्थापन

- चैनपुर नगरपालिका क्षेत्रमा भएका भूमिहीन सुकुम्बासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोबासी नागरिकको तथ्याङ्क संकलन गरी राष्ट्रिय भूमि आयोगले तयार गरेको राष्ट्रिय भूमि आयोग सूचना प्रणाली (NALCIS) सफ्टवेयरमा विवरण इन्ट्री गर्ने काम धमाधम भइरहेको छ । आगामी वर्ष राष्ट्रिय भूमि आयोगको समन्वयमा चैनपुर नगरपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने भूमिहीन सुकुम्बासी, भूमिहीन दलित नागरिकलाई जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा वितरण गरिनेछ । अव्यवस्थित बसोबासीलाई व्यवस्थित बसोबास गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सभा सदस्यज्यूहरु

अब म यस नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका आधार तथा अगामी कार्य सम्पादनका केहि मार्गदर्शन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

मार्ग दर्शनहरु

१. जन सहभागितामुलक विकास निर्माण
२. पारदर्शिता, जवाफदेहिता तथा उत्तरदायित्व
३. छिटो छरितो सेवा प्रवाह
४. दिगो विकास
५. समावेशिता
६. सुशासन
७. अत्यावश्यक कार्यहरु
८. अनिवार्य कार्यहरु
९. ऐच्छिक कार्यहरु

सभा सदस्यज्यूहरु,

हाम्रो समाजमा अहिलेको परिस्थितिमा समेत मानवका न्यूनतम आधारभुत आवश्यकताहरु परिपूर्ति नभएको अवस्था छ । मानिसलाई आर्थिक, सामाजिक, मानसिक क्षेत्रले पिरोलिरहेको अवस्था हाम्रो सामु जाहेर नै छ । यस्तो जटिल परिस्थितिबाट नगरवासीहरुले उन्मुक्ति पाउनको लागि तपाईं हामीलाई जनप्रतिनिधिको रुपमा जनताले चुनेर पठाउनु भएको छ । अब जनताको अमुल्य मतलाई मध्यनजर गरि जनताको खुसी र समृद्ध नगरको लागि हामी एक जुट भएर अगाडि बढनु आवश्यक छ । सुखी जनता र समृद्ध नगर बनाउनको लागि आवश्यक भनेको नीति तथा कार्यक्रम नै हो । र यसलाई सघाउने योजना निर्माण नै हुन । तसर्थ गम्भिर छलफल मार्फत सही योजना तर्जुमा छलफल एवं सल्लाह सुझाव प्राप्त हुने नै छ, भन्ने पुर्ण विश्वास लिएकोछु ।

अन्तमा, म यस चैनपुर नगरपालिकाको सम्मानीत १३ औं नगर सभालाई जनप्रतिनिधिको हैसियतले सम्बोधन गर्ने मौका पाएको अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासी आमा, बुबा, दाजु, भाइ तथा दिदि बहिनीहरु, राजनैतिक पार्टीका आदरणीय नेताहरु, विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधि ज्यूहरु, सम्पूर्ण नगर सभा सदस्य ज्यूहरु, राष्ट्र सेवक कर्मचारी तथा उपस्थित महानुभावहरु लगायत सम्पूर्णमा कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै धन्यवाद दिन चाहान्छु । साथै रचनात्मक सल्लाह सुझावको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद ।